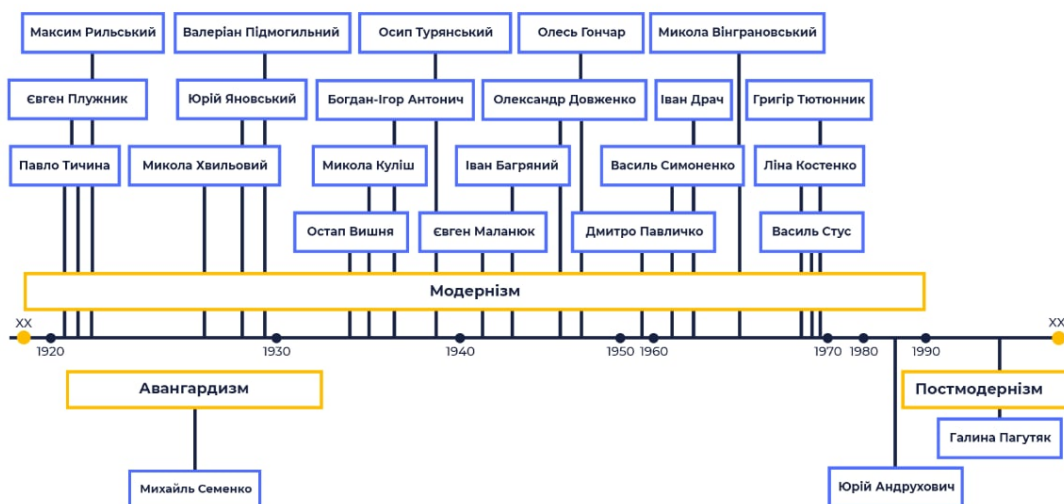

Урок-підсумок

В 11 класі літературна мандрівка розпочалася з **20–30-х років ХХ століття**. Ми читали футуристичні вірші представника літературного авангарду Михайля Семенка, насолоджувалися ліричною довершеністю поезій Павла Тичини та Євгена Плужника, аналізували риси неокласицизму у творчості Максима Рильського.

У цей період точилася літературна дискусія про подальші перспективи розвитку літератури. Саме цим періодом датовано й оригінальні прозові твори митців, зокрема вже згаданого Миколи Хвильового, а також Юрія Яновського, Валер'яна Підмогильного та Остапа Вишні.

Згадували ми й про розвиток драматургії в цей час, зокрема аналізували творчість Миколи Куліша.

Зауважимо, що чимало представників літератури 20–30-х років ХХ століття ми зараховуємо до покоління «розстріляного відродження». Семенко, Плужник, Підмогильний, Куліш, Хвильовий — ці митці різними способами були знищені радянською владою.

Питання вибору та відповідальності за здійснений вибір є центральним у літературі ХХ століття. Лірика юного Павла Тичини відверто опонує його ж творам пізнього періоду (про це, до слова, детально писав Стус у цитованій раніше статті «Феномен доби»). **Максим Рильський** також «заграє»

з тогочасною владою, пишучи твори агітаційного змісту. **Остап Вишня** після двох ув'язнень і заслання починає обережніше у своїх усмішках описувати побутове життя громадян СРСР, а **Юрій Яновський** після кількох романів, що викликали зацікавлення каральних органів, пише роман «Вершники», щоб догодити владі й уникнути переслідувань.

У першій половині ХХ століття, як ми бачимо, навряд чи доводиться говорити про сприятливі умови для ведення літературної діяльності в межах СРСР. У цей же період на заході України митці створюють чимало важливих текстів, що не втрачають своєї актуальності й сьогодні. Зокрема, варто пригадати поезію **Богдана-Ігоря Антонича** та воєнну прозу **Осипа Туганського**.

Наші письменники працюють і за межами України, в **умовах еміграції**. Одним із найпопулярніших творів у шкільному курсі, безперечно, є роман «**Тигролови**» **Івана Багряного**. Вочевидь, слід відзначити і поетичний геній **Євгена Маланюка**, який володіє почесним титулом «Імператор залізних строф».

У літературі **40–50-х років ХХ століття** ми не можемо оминати теми Другої світової війни та її впливу на життя нації. **Олександр Довженко** в кіноповісті «**Україна в огні**» відображає картину перебування Батьківщини в окупації, за що, між іншим, зазнає критики від радянських літературознавців, мовляв, замало пафосу та героїзму.

1960-ті роки — це поява на літературному Олімпі представників нового покоління, які прагнуть зберегти зв'язок із «розстріляним відродженням», але водночас не цураються нових тематичних пошуків, зокрема сміливо говорять про науково-технічний прогрес та обстоюють важливість людини в новому середовищі. Поезії **Василя Симоненка**, **Дмитра Павличка**, **Івана Драча**, **Миколи Вінграновського** є яскравим доказом цього. Прозові твори **Григора Тютюнника** є ліричними та глибоко психологічними, у них також порушено питання історичної пам'яті. Багатим на підтексти також є **роман у віршах «Маруся Чурай» Ліни Костенко**.

Згадаймо стоїчну поезію **Василя Стуса**, також шістдесятника, українського патріота, який чесно дотримувався власних життєвих і творчих принципів, за що його й знищила своїми несправедливими кримінальними переслідуваннями радянська влада.

Зрештою — сучасна література, бурхливий розвиток якої й триває сьогодні, попри все. **Постмодерні** пошуки втілено у творах **Юрія Андруховича**, **Галини Пагутяк** та інших відомих сучасних українських митців.

Завдання

1. Складіть схему розвитку української літератури в ХХ сторіччі. Які періоди стануть вагомим складником вашої схеми.

2. Проведіть опитування серед однокласників і з'ясуйте, які три твори з української літератури їм сподобалися найбільше в 11 класі. Серед запитань можуть бути такі:
 - які літературні герої найбільше запам'яталися?
 - які книги ви рекомендуєте / не рекомендуєте прочитати;
 - яку книгу ви б узяли із собою на безлюдний острів.
3. Послухайте подкаст «Перефарбований лис» «Bonus. Три важливі книги». URL: <https://podcasts.nv.ua/ukr/episode/8163.html>. Запишіть власний подкаст за темою запропонованого подкасту.

Список рекомендованих джерел

1. Відео «Що таке українська література?». URL: https://youtu.be/1_vDikyLYVE (02.09.2022).
2. Подкаст «Перефарбований лис». Читацький щоденник для підлітків. Читати вголос. URL: <https://podcasts.nv.ua/ukr/episode/8533.html> (02.09.2022).
3. Подкаст «Перефарбований лис» «Bonus. Три важливі книги». URL: <https://podcasts.nv.ua/ukr/episode/8163.html> (02.09.2022).